BIOGRAFIA BREU DE MURIEL RUKEYSER

Eulàlia Busquets i Lluch

*

Muriel Rukeyser (15 desembre 1913 - Nova York 1980), filla de Lawrence B. i Myra Lyons, no va créixer en un ambient intel·lectual, sinó en una família jueva de classe mitjana i prou secular. La seva família materna va arribar als Estats Units fugint de l'antisemitisme de l'Imperi rus. L'avi patern s'estableix el 1855 a Nova York. El seu pare va ser un emprenedor i va esdevenir president i copropietari de la Colonial Sand and Stone Company i, amb l'esclat de la construcció durant els anys posteriors a la Primera Guerra Mundial, va convertir-se en un home de negocis. Mentre la mare treballava de comptable, decorava les prestatgeries amb llibres de Shakespeare i la Bíblia, i es vantava de ser descendent del rabí Akiva, Muriel llegia amb delit tot clàssic de la literatura que li queia a les mans. Va créixer en una llar on segurament hi havia cert buit espiritual. Jugava pels carrers del barri i es feia amb canalla de tota condició social. Ella solia dir a la mare que seria una mena de Joana d'Arc. Així es construïa a si mateixa.

Amb setze anys va entrar al Vassar College a Poughkeepsie, Nova York, un institut d'arts liberal, privat i per a noies, on va mostrar interès per la literatura i la música. També va estudiar a l'escola Ethical Culture Fieldston School del Bronx, on li van transmetre

valors de justícia social, igualtat racial i llibertat de pensament. Amb la caiguda de la borsa del 1929, la situació econòmica familiar va empitjorar i va haver d'abandonar els estudis malgrat va rebre classes a la Universitat de Columbia, a Nova York, sense arribar a graduar-s'hi mai.

En els seus anys d'estudiant, Muriel Rukeyser va publicar poemes a la revista *Poetry* i a diaris com el *New York Herald Tribune*. Va treballar a l'equip editorial del *Vassar Student Review* —una publicació socialista d'esquerres de la National Student League— i al *Vassar Miscellany News* durant l'any 1932 i el següent. Muriel va contribuir en aquestes dues darreres publicacions estudiantils amb poemes i articles de crítica literària poètica per a la sèrie Modern Trends.

El 1931, amb divuit anys, va iniciar un dels diversos viatges pels Estats Units que li proporcionarien materials per escriure poesia i que van estimular el seu activisme social i polític. En condició de reportera per al *Student Review*, va assistir als judicis de Scottboro (Alabama), on nou adolescents afroamericans afrontaven sentències de mort sota la falsa acusació de violar dues dones blanques en un tren. Muriel va ser detinguda en una comissaria de policia i va emmalaltir de tifus. També va treballar per a la *International Labour Defense* a favor dels drets civils i va escriure per al *Daily Worker*, un diari novaiorquès del partit comunista.

L'estiu del 1932, Rukeyser va fundar el diari literari *Housatonic* amb tres companyes d'institut, que posteriorment també van esdevenir escriptores: Elizabeth Bishop i Eleanor i Eunice Clark.

Malgrat l'oposició dels seus pares, va rebre classes de vol a la Roosevelt Aviation School (Long Island). D'aquesta experiència en surt el seu primer llibre de poemes *Theory of Flight* (1935), que va participar i guanyar el concurs Yales Series of Younger Poets.

L'estiu del 1936 va viatjar a Europa per primer cop gràcies a George Marshall i Elizabeth Dublin, un matrimoni d'esquerres adinerat amb qui havia de fer un projecte de recerca sobre cooperativisme i a qui va dedicar *Savage Coast*. A Londres coneix

importants figures del món editorial i literari, com T. S. Eliot, C. Day Lewis, Horace Gregory i Hilda Doolittle, entre d'altres. Allà coneix també els editors de la revista *Life and Letters Today* i li ofereixen l'oportunitat de viatjar com a reportera a Barcelona per cobrir l'Olimpíada Popular. Els Jocs s'havien de celebrar entre el 19 i el 26 de juliol i representaven una alternativa als de Berlín, que esdevingueren l'eina propagandística de l'Alemanya nazi. El mateix dia 19 de juliol i a causa de la vaga general indefinida convocada després de l'aixecament militar feixista, el tren on viatjava Rukeyser, ple de turistes i atletes de diversos països, va quedar aturat durant tres dies a Montcada.

A Barcelona, Muriel Rukeyser va ser testimoni de la revolució i l'esclat de la que encara ningú no sabia que seria una llarga i cruenta guerra civil. Aquesta experiència, que li va conferir una maduresa personal i literària, no només va ser un motiu recurrent a la seva obra, sinó que li va servir per escriure la seva primera novel·la, *Savage Coast*, pòstumament publicada el 2013 per l'editorial Feminist Press, després que la professora Rowena Kennedy-Epstein la descobrís en una caixa dels arxius de l'autora conservats a la Congress Library de Washington D. C.

El 24 de juliol del 1936 Muriel va ser expatriada des de Barcelona, com la majoria dels atletes i visitants estrangers que havien d'assistir a l'Olimpíada, gràcies a la generositat del govern belga que va permetre als ciutadans nord-americans viatjar al vaixell *Ciudad de Ibiza* fins a la ciutat de Sète (França), ja que el cònsol dels EE.UU. no va fer res per ajudar els nord-americans com ella.

Al tren exprés aturat a Montcada, Muriel va conèixer Otto Boch, un corredor bavarès comunista i exiliat de l'Alemanya nazi que havia de participar als Jocs. A la novel·la *Savage Coast* apareix com el personatge Hans, amb qui la protagonista manté una relació que la guerra va estroncar. Ell, un home fort, disciplinat, entrenat i actiu, representa una crítica a la idea nazi de la raça pura. Va allistar-se per anar a lluitar al front d'Aragó i combatre el feixis-

me a Espanya, tal com Muriel havia lluitat pels drets civils a Amèrica. Després Otto va unir-se a la primera brigada internacional, la Brigada Thaelmann, i va morir en una trinxera prop de la riba del riu Segre, a finals de la guerra. En els poemes de Rukyeser, el cos i el record d'Otto esdevenen un espai poètic i mitològic per a l'escriptora a partir dels quals estructura el compromís polític de la seva obra. El 1972, durant les Olimpíades de Munic, Muriel va publicar una esquela a diversos diaris alemanys en memòria d'ell per intentar contactar amb algun dels seus familiars o coneguts.

La tardor de l'any 1936 va viatjar en cotxe amb la seva amiga i fotògrafa, Nancy Naumburg, a Gauley Bridge (West Virginia) per investigar i fer un reportatge que denunciés un dels desastres miners més grans del país, el de Hawks Nest, on centenars d'obrers moriren de silicosis. D'aquesta experiència en sorgeix el llarg poema documental *The Book of the Dead*, publicat a *US1* (1938), que finalment es va publicar però sense les fotografies de Nancy. Aquesta tragèdia fou una qüestió tant de classe com de raça, ja que molts dels miners eren immigrants de color que procedien del sud dels Estats Units. Dels molts desastres miners, aquest que Muriel Rukeyser denuncia a *The Book of the Dead* no va arribar a ser investigat pel Govern Federal, malgrat que va ser un dels pitjors. Hi van perdre la vida 764 treballadors i molts van ser enterrats en fosses comunes.

L'any 1939 va publicar el llibre de poemes *A Turning Wind*.

El 1940 va donar una sèrie de conferències entorn el paper de la poesia que quedaren recollides a *The Life of Poetry* (1949), va rebre el premi de poesia Oscar Blumenthal i va publicar el poemari *Orpheus* amb un dibuix de Pablo Picasso. Va ser la primera dona en rebre el premi de poesia Harriet Monroe l'any 1941. Disposada a contribuir en la construcció d'una nova tradició cultural nord-americana, va escriure la biografia d'un científic, *Willard Gibbs: American Genius*, (1942). Va rebre el reconeixement de l'Institut Nacional de les Arts i les Lletres de l'Acadèmia de les Arts i les Lletres i el 1943 se li va atorgar la Guggenheim Fellowship.

Rukeyser va fer front a les dificultats que suposava publicar en un món dominat pels homes. La seva carrera com a poeta va iniciar-se amb el suport d'alguns homes influents, però a mesura que els seus horitzons es van expandir vers temes polítics i formes d'escriptura innovadores, el camí es feu més difícil.

El 1943 l'FBI, sota la direcció de J. Edgar Hoover, va començar a vigilar-la.

El 1944 Rukeyser va publicar el recull de poemes *Beast in View* i l'any següent es va traslladar a la costa oest dels Estats Units per fer classes al California Labor School. Allí va conèixer el pintor Glynn Collins amb qui va estar casada només sis setmanes, posteriorment el matrimoni es va anul·lar.

La presidència de Roosevelt (1932-1945) va significar uns anys d'optimisme per als progressistes com ella, però després de la Segona Guerra Mundial el país va fer un gir radical cap a la dreta.

El 1947, any que va rebre el premi de poesia Levinson Prize, va esdevenir mare soltera i donà a llum el seu fill William Louis Rukeyser. Aquest mateix any va començar a rebre un ajut econòmic anònim que es va perllongar fins al 1954, quan va retornar a Nova York, on va impartir classes al Sarah Lawrence College fins al 1967. També es va guanyar la vida escrivint per a la premsa, donant conferències i tallers literaris a instituts, així com a universitats. A més, va escriure obres de teatre, contes per a infants i va col·laborar en guions de cinema i en el muntatge cinematogràfic.

A finals dels anys quaranta i durant la dècada dels cinquanta, el radicalisme de Muriel Rukeyser i la incorporació de temes socials a la seva obra van entrar en conflicte amb les tendències apolítiques i introspectives del món artístic, que el *New Criticism* pregonava en literatura. Ella, com molts dels seus amics, va haver de fer front a dificultats per trobar feines prou bones en un context polític i cultural molt conservador. El clima polític va ser encara més hostil durant els anys cinquanta amb la cacera de bruixes del senador Joseph McCarthy. Això la va condicionar de tal manera

per poder treballar que els amics la van haver d'ajudar econòmicament. La situació es va desencallar a partir dels anys seixanta. Abans de morir i després d'haver estat investigada durant tota la seva vida, Muriel Rukeyser va obtenir el seu expedient de l'FBI gràcies a la llei Freedom of Information Act del 1966.

Va continuar publicant llibres de poemes: *Elegies* (1949), *Selected Poems* (1951) i *Body of Waking* (1958). A més, va publicar una biografia sobre un advocat, *Wendell Willkie, One Life* (1957), oponent de Franklin D. Roosevelt.

El 1961 li van concedir el doctorat *honoris causa* en literatura per la Universitat Rutgers de Nova York. L'any següent va publicar el recull de poemes *Waterlily Fire 1935-1962* i el 1963 rep la beca American Council of Learned Societies Fellowship per fer recerca i preparar la biografia sobre el científic anglès del segle XVI Thomas Harriot. Així doncs, va tornar a viatjar a Europa, concretament a Anglaterra i Irlanda. També va tornar a la costa sud-est de França, a la ciutat de Sète, en el que va ser un viatge sentimental per reviure aquells dies del 1936 tan especials per a ella com a persona i autora. Va anar en cotxe amb la seva agent literària i companya, Monica McCall, i el seu fill, però van decidir que s'aturarien a la frontera sense creuar-la. No va ser per motius polítics, sinó perquè emocionalment no va poder fer-ho.

L'any 1964, després de recuperar-se d'una primera embòlia que va patir, Muriel Rukeyser va començar a ser coneguda pel seu feminisme manifest i per l'oposició a la intervenció americana a la guerra de Vietnam.

El 1965 va escriure unes memòries novel·lades, *The Orgy: An Irish Journey of Passion and Transformation* i el 1968 es va sumar a la protesta d'editors i escriptors contra els impostos de guerra i va estar a la presó a Washington DC per manifestar-se contra la intervenció nord-americana al Vietnam. L'assagista i teòrica del feminisme radical, Andrea Dworkin, va treballar com a secretària de Muriel Rukeyser des de principis dels anys setanta. En aquesta època Rukeyser va col·laborar amb el Westbeth Playwrights

Feminist Collective, un grup de teatre de Nova York que escrivia i produïa obres de teatre de temàtica feminista.

El 1967 va publicar el seu poemari dedicat al mar, *The Outer Banks* i, un any després, *The Speed of Darkness*. El 1971 va publicar la tercera biografia, *The Traces of Thomas Harriot*.

El 1972 va viatjar a Hanoi en una missió no oficial de pau. D'aquesta època són els seus llibres de poemes *29 Poems* (1972) i *Breaking Open: New Poems* (1973).

El 1974, l'intent fallit de visitar el poeta Kim Chi-Ha, condemnat a pena de mort, va donar origen al seu darrer llibre de poesia, *The Gates* (1976), fruit del seu viatge a Corea del Sud per protestar tot plantant-se durant dies davant les portes de la presó.

A la darrera dècada de la dictadura franquista, Muriel va tornar a Espanya amb el seu amic i escriptor americà Peter Feibleman. En aquesta ocasió Muriel tampoc va tornar a Montcada o Barcelona.

L'any 1975 va ser la primera dona nombrada presidenta del PEN americà.

En total, Muriel Rukeyser va escriure dinou llibres de poesia i el 1977 va rebre dos premis importants, el Copernicus Award per una trajectòria de vida dedicada a la poesia, i el Shelley Memorial Award.

En el camp de la traducció cal anomenar el seu llibre de poemes *The Green Wave: Poems* (1948), en el qual Muriel Rukeyser va col·laborar amb Octavio Paz i va introduir-hi alguns poemes del poeta mexicà traduïts per ella. També, del mateix poeta, va traduir *Sun Stone* (1963) i *Selected Poems of Octavio Paz* (1963), que apareix amb el títol anglès *Early poems, 1935-1955* (1973). L'any 1967 va traduir *Three Poems* de l'autor suec Gunnar Ekelöf i, juntament amb Leif Sjöber, va traduir *Selected Poems of Gunnar Ekelöf* (1967) i *A Molna Elegy: Metamorphoses* (1984), totes dues obres del mateix poeta. L'any 1973 va rebre el Premi de Traducció de l'Acadèmia Sueca. Finalment, va traduir l'obra del dramaturg Bertolt Brecht *Uncle Eddie's Moustache* (1974).

Cal destacar la recopilació *The Collected Poems* (1979), publicada dos anys després de patir la segona embòlia. El seu estat de salut no li va permetre participar en el col·loqui Lesbianes i Literatura organitzat per la Modern Language Association i, finalment, el 12 de febrer del 1980 va patir una altra embòlia amb 66 anys, que, complicada per una diabetis, li va provocar la mort a Manhattan, a casa de la seva agent literària i companya per llarg temps, Monica McCall.

Si bé se la coneix com a activista, escriptora, poetessa i modernista experimental, també va exercir de reportera, d'assagista, d'articulista, de crítica literària, de conferenciant i de professora. Avui, Muriel Rukeyser continua essent valorada, recuperada i estudiada. L'any 2005 es va tornar a publicar *The Collected Poems of Muriel Rukeyser* (1978). Alguns dels seus poemes han estat musicats i la crítica literària feminista la considera un referent imprescindible i únic.

Mare soltera i feminista, va subvertir el binarisme de gènere, ja sigui com a bisexual o com a lesbiana, tot i que ella sempre tingué cura de la seva intimitat. Tot això és aquesta dona, i se'ns fa impossible separar la seva vida privada de la seva activitat creadora i del seu compromís actiu amb les qüestions polítiques i socials. Aquesta simbiosi existeix en tots els seus escrits i va demostrar ser un embrió del nou feminisme dels setanta. Anne Sexton la va anomenar «la mare de cadascuna de nosaltres».